

PRESSEMELDING

28.3.2025

Fond for bygningsvern og kulturmiljø

Et viktig satsingsområde for museene er ivaretagelse av egen bygningsarv og kulturmiljøer. Dette er sterkt uttrykt i Museumsmeldingen fra 2021, og mange museer har lenge etterlyst tiltak og virkemidler spesifikt til disse områdene. Utredningen som Kulturdirektoratet gjennomførte i 2019 på oppdrag fra Kulturdepartementet viste at det var store behov for ressurser til restaurering og vedlikehold av museenes historiske bygningssamlinger.

Utredningen fra 2019 anslo et behov for ressurser til nødvendig vedlikehold til 3,2 milliarder kroner, og deretter et årlig behov på 400 millioner kroner for å holde bygningsmassen på et tilfredsstillende vedlikeholds nivå. Det har så langt vært liten vilje til satsing på dette området, ut over noen mindre bevilgninger til enkeltinstitusjoner.

Utredningen fra 2019 viste at 22 % av de 4 392 bygningene på museum er fredede og at over halvparten har et betydelig restaureringsbehov. Museene har i dag ikke tilgang – eller svært begrenset tilgang – til midler fra andre enn de ordinære offentlige bidragsyterne. Fra Kulturminnefondet og Riksantikvaren er museene tilgang til støtte svært begrenset.

Norges museumsforbund vil med denne uttalelsen gjenta budskapet om at museene i Norge trenger mer støtte til ivaretagelse av den historiske bygningsarven. Krigens trusler de siste årene har aktualisert behovet for vern av kulturminner og -miljøer. Dessuten er museene viktige bidragsytere til det totale kulturminnevernet, ikke bare som forvaltere av egne samlinger. I mange tilfeller forvalter museene anlegg eid av andre aktører, for eksempel staten, kommunene og Fortidsminneforeningen. Museene er også viktige støttespillere for Riksantikvaren og fylkeskommunene med kompetansehevende tiltak, kurs, opplæring mm.

Forskriften knyttet til Kirkebevaringsfondet har vært uklar i forhold til museenes tilgang til støtte til restaurering av sine egne fredede kirker. Museenes rolle som formidlere, derimot, har vært tydeligere formulert i forskriften. Nyere signaler tyder likevel på at museene i større grad også kan søke midler til restaurering. Dette er gode nyheter, men det er fortsatt behov for å tydeliggjøre forskriften med tanke på museenes tilgang.

Skal man fremover håndtere utfordringene innenfor bygningsvernet er det nødvendig med et godt samarbeid med alle involverte parter. Rekruttering til og utvikling av bygningsvernkompetansen krever langsiktige løsninger, forutsigbare økonomiske rammer samt godt samarbeid med utdanningsinstitusjonene.

Museumsforbundet mener derfor at det snarlig må komme på plass en satsing på bygningsvernet i museene, slik Museumsmeldingen i sin tid varslet. For å sikre bygningsarven på museene foreslår Museumsforbundet å etablere et fond for bygningsvern for museene.

Norges museumsforbund ber om at det blir opprettet et fond med årlig beløp til fordeling for vedlikehold av bygninger og kulturmiljø på museum. Størrelsen på fondet må reflektere det dokumenterte vedlikeholdsetterslepet i museene, og det må utarbeidesein forskrift som regulerer vilkårene for tilskudd.

.....

Kontaktinformasjon:

Styreleder Ole Aastad Bråten, 907 63 635

Liv Ramskjær, generalsekretær LR@museumsforbundet.no / 924 27 878